

Høring om et nyt arbejdsprogram på området for retlige og indre anliggender, september 2004

-Høringsvar fra DRF

21-09-2004

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor,
Slotsholmsgade 10,
1216 København K.

Vedr.: Deres sagsnr. 2004-1660/19-0101 - høring om et nyt arbejdsprogram på området for retlige og indre anliggender.

I besvarelse af Deres skrivelse af 7. juli 2004 skal Dansk Retspolitisk Forening hermed fremsætte følgende bemærkninger til det i EU-Kommissionens meddelelse af 2. juni 2004 indeholdte arbejdsprogram på ovennævnte område.

1. Hvad det generelle angår, synes det at være et gennemgående træk i hele arbejdsprogrammet, at bestræbelserne på at skabe større ensartethed og fjerne forskelle i medlemslandenes retlige og indre anliggender har som egentligt hovedformål at fremme integrationen mellem EU-landene. Med andre ord at gøre dette for enhver statsmagt meget centrale område til en slags motor for den videre udvikling hen mod en overnational struktur.

Der kan som eksempler herpå nævnes punkt 2.2 på side 8, hvor det hedder, at styrkelsen af unionsborgerskabet bør udgøre et centralt element i indsatsen. Dette følges op i punkt 2.8 på side 11 med opstillingen af det mål at styrke den gensidige tillid ved at sikre samtlige unionsborgere et retssystem af høj kvalitet baseret på fælles værdier.

Konsekvensen er, at den frihed, retfærdighed og sikkerhed, som arbejdsprogrammet hylder igen og igen, bliver eksklusiv og særegen for unionsborgerne. Princippet om universalitet i menneskerettighederne, og at der ikke må diskrimineres efter nationalt tilhørsforhold, nævnes ikke i arbejdsprogrammet. Hverken som et overordnet hensyn eller som et afbalanceringskriterium.

I en tid præget af deklatoriske udsagn om at "forsvare europæiske værdier" og i visse udlægninger "vestlige" eller "amerikanske værdier" turde der ellers være et markant og presserende behov for at fastslå denne universalitet, så eksisterende barrierer for "fremmede", dvs tredielandes borgere fortrinsvis fra i-lande i resten af verden eller fra udviklingslandene, reduceres.

Med arbejdsprogrammets indgangsvinkel og de foreslåede instrumenter må sådan forskelsbehandling tværtimod forudses yderligere forstærket og udbygget.

Denne hægen om integrationsfremmende eksklusivitet synes helt at kamme over, når det i samme punkt på side 12 hedder:

"Under Domstolens kontrol bør Eurojust søge en strafferetlig løsning på

overtrædelser, der udgør en trussel for EU's aktiviteter og politikker."

Det forslag kan ikke sammenlignes med bestemmelser i traditionel national lovgivning mod landsforræderi eller landsskadelig adfærd. Det giver snarere mindelser om diktaturer med meningscensur og politiske processer og kunne udlægges som et oplæg til at kriminalisere EU-modstand og skepsis over for f. eks. integrationens centraliseringstendenser.

2. På samme generelle plan skal det påpeges, at ambitionerne om at stramme op på beslutningsprocessen, så der bliver flertalsafgørelser på det strafferetlige område for at opnå større ensartethed, meget vel kan føre langt større vilkårlighed på området end den, der på grund af forskellige retsregler fra det ene land til det andet er gældende.

Det kan ikke betvivles, at der i øjeblikket gøres kun beskedne fremskridt i retning af at skabe større ensartethed på det (straffe)retlige område, og at dette skyldes manglende politisk vilje "i hovedstæderne". Denne udbredte jargon, der dog ikke ordret genfindes i arbejdsprogrammet, henviser til regeringerne, evt. parlamenterne i de enkelte lande, men frister til at bortse fra den realitet, at det som oftest er i meget brede kredse uden for hovedstæderne og uden for de egentlige politiske kredse, at modviljen mod EU's ensretningsbestræbelser er størst.

At forsøge at omgå denne kendsgerning ved at indføre flertalsbeslutninger vil på ingen måde reparere på den påpegede manglende politiske vilje. Forslagene udarbejdet af Kommissionen ville i så fald formodentlig blive vedtaget i langt flere tilfælde end før, og formelt set ville der være skabt større ensartethed overalt i EU-Europa. Men dette siger intet om den reelle retsanvendelse i også alle "afkroge" af området, og dette ville som allerede antydnet føre til en udbredt og i længden skadelig vilkårlighed. På sigt ville dette kunne true både retsstaten og demokratiet.

I stedet bør der møjsommeligt og med behørig ydmyghed over for opgavens enorme omfang og kompleksitet arbejdes videre med de klassiske mellemstatslige modeller, hvorunder også hører den europæiske menneskerettighedserklæring og Domstolen i Strasbourg.

Denne model, der trods langsommelighed kan fremvise betragtelige resultater, udmærker sig jo netop ved at give plads for mangfoldighed og forskellighed fra land til land under respekt for grundlæggende principper, både af demokratisk og retlig karakter.

3. Mere specifikt skal det bemærkes

ad pkt. 2.9 side 13 at skabelse af en retlig ramme for at forbedre informationsudvekslingen mellem medlemslandenes retshåndhævende myndigheder og regulering af disse myndigheders adgang til forskellige informationskilder bør ske under fuld respekt for princippet om privatlivets fred og individets integritet. Dette punkt bør formuleres, så dette krav fremgår explicit.

ad pkt. 2.11 side 11 at de meget summariske formuleringer om styrkelse af indsatsen for kriminalitetsforebyggelse ikke ses at omfatte de sociale, herunder uddannelses- og beskæftigelsesmæssige aspekter, som efter al erfaring er afgørende for en reel præventiv effekt.

4. Afslutningsvist skal det påpeges, at arbejdsprogrammet synes uden fremadrettet perspektiv og vilje til reelle fremskridt for de mennesker, der som potentielle ofre eller potentielle kriminelle skal leve i og med dette planlagte ensstrengede system,. Der er således ingen tanker om udvikling af alternative sanktioner som samfundstjeneste, af konfliktråd, af

cognitive skills-programmer eller lignende, som man i mange samfund, herunder til en vis grad det danske, har gjort mange nyttige og positive erfaringer med i de sidste årtier.

Med venlig hilsen

Bjørn Elmquist

fmd.

Dansk Retspolitisk Forening

Sekretariat

c/o Advokat Bjørn Elmquist,

H.C.Andersens Boulevard 11, 1.,

1553 Kbh.V.-

Tlf. 33 14 14 33, FAX 33 14 14 32, E-mail